

Pitanja vezana uz tržište i cijene poljoprivrednih proizvoda

1. Mislite li da je sada pravo vrijeme da se mladi poljoprivrednici izbere za sebe i traže nepovratna sredstva iz EU fondova kako bi konkurirali na domaćem tržištu?

Nikolina Frtalić

Uvijek je pravo vrijeme za mlade poljoprivrednike i sve one koji imaju želju da se bave poljoprivrednom djelatnošću. Iako se možda čini kako su trenutne okolnosti teže zbog pandemije uzrokovane koronavirusom, ovo je prilika u neprilici da se s jedne strane okrenemo proizvodnji domaćih proizvoda, a s druge strane osvijestimo važnost kupnje kvalitetnih, svježih i domaćih namirnica. Ministarstvo poljoprivrede uputilo je prijedlog Europskoj komisiji da se dosadašnjih 10% ulaganja putem financijskih instrumenata za kupnju zemlje poveća na 55%, što bi uspješnim mladim poljoprivrednicima značajno pomoglo pri kupnji privatnog zemljišta za povećanje proizvodnje. Kroz mjere koje provodimo mladi poljoprivrednici su na listi prioriteta kada je riječ o dodjeli državnog poljoprivrednog zemljišta, a u prilog tome govore i rezultati. Naime, u 2019. godini, došlo je do porasta broja mladih poljoprivrednika u odnosu na prethodne godine. Također, nastavljamo naš proces digitalizacije u poljoprivredi kao strateški smjer njezina razvoja, a u tom cilju i sa željom da pomognemo našim poljoprivrednicima i ribarima pokrenuli smo platformu Tržnica.hr. Počeli smo s izdavanjem e-poljoprivredne iskaznice, koja će zamijeniti sve postojeće kartice koje su poljoprivrednici do sada koristili te pomoću koje ćemo rasteretiti administrativni sustav Agencije za plaćanja te ubrzati obradu i isplatu potpora. Mi smo i kao glavne teme našeg predsjedanja odabrali podizanje konkurentnosti i jačanje položaja malih gospodarstava, snaženje podrške mladim poljoprivrednicima i razvoj pametnih sela. Brojni natječaji i nova financijska perspektiva su pred nama, aktualna situacija je još jednom utvrdila status poljoprivrede kao strateška grana, a mi kao resorno ministarstvo iz dana u dan radimo na modernizaciji i osuvremenjivanju tog plemenitog zanimanja.

2. Zašto Ministarstvo poljoprivrede dozvoljava prekomjeren uvoz poljoprivrednih proizvoda i samim time narušava domaću proizvodnju?

Luka Kišiček

Republika Hrvatska od svojeg ulaska u punopravno EU članstvo, pa i kroz tranzicijsko razdoblje, usvojila je i provodi opća načela zajedničke poljoprivredne politike, koja u sebi sadrže i pravila uređenja tržišta. Prema tim pravilima nisu dopuštena normativna propisivanja udjela pojedinih proizvoda na tržištu ili propisivanje obveze da „na policama“ moraju biti proizvodi u nekom određenom postotku prema kriteriju podrijetla. Zajednička organizacija i sloboda tržišta takvo propisivanje ne dopuštaju, a vidljivo je da europska pravila to ne odobravaju niti onim zemljama koje su pokušale ili to propisivale svojim nacionalnim

propisima. Ako gledamo analitički uvoz proizvoda u RH, moramo biti objektivni. Naime, dio proizvoda se uvozi jer tih proizvoda ili proizvodnji nema u Hrvatskoj bilo da se radi o sezonskim proizvodima ili proizvodima koji rastu samo na drugim kontinentima i slično. Također, neki od uvezenih proizvoda su cjenovno konkurentni i odgovaraju kupovnoj moći domaćih potrošača, odnosno potrošačkim navikama brojnih turista, stoga na policama u ponudi moramo imati te proizvode. S druge strane, Hrvatska ima pojedine proizvode koji po svojoj kakvoći i ugledu ostvaruju značajno više cijene odnosno vrijednost u prodaji na tržištima s boljom kupovnom moći potrošača, tako da ti proizvodi ostvaruju značajna mjesta u hrvatskom izvozu.

Značajne smo napore uložili u suzbijanje nepoštenih trgovačkih praksi i na poboljšavanje položaja domaćih dobavljača u trgovačkim lancima, stalno ulažemo njihove proizvodne, logističke i preradbene kapacitete. Ono što sasvim sigurno smijemo, možemo i moramo jest promovirati značaj domaće proizvodnje te ukazivati potrošačima na kakvoću i važnost odabira domaćih proizvoda, međutim zatvaranje u okviru samodostatnosti i određivanje obveznih pragova trgovačkim lancima nije mjera koja je dopuštena na zajedničkom europskom tržištu.

3. Zašto se postupno ne smanjuje uvoz poljoprivrednih proizvoda te usporedno s tim povećava i unapređuje domaća poljoprivredna proizvodnja, koja bi mogla biti i više nego samodostatna?

Emanuel Tomak

Činimo sve što je u našim mogućnostima kako bismo potaknuli domaću poljoprivrednu proizvodnju i pomogli našim proizvođačima, a Vaše pitanje je zasigurno jedan od naših krajnjih ciljeva. Ipak, Republika Hrvatska od svojeg ulaska u punopravno EU članstvo usvojila je i provodi opća načela zajedničke poljoprivredne politike, koja u sebi sadrže i pravila uređenja tržišta. Prema tim pravilima nisu dopuštena normativna propisivanja udjela pojedinih proizvoda na tržištu ili propisivanje obveze da „na policama“ moraju biti proizvodi u nekom određenom postotku prema kriteriju podrijetla.

Kao što stalno ističem, smijemo, možemo i moramo promovirati domaću proizvodnju, proizvođače i proizvode. U sklopu toga, a u cilju suzbijanja posljedica izazvanih širenjem epidemije COVID-19, Vlada RH je na prijedlog Ministarstva poljoprivrede donijela Odluku o uvjetima i kriterijima koje pri javnoj nabavi moraju zadovoljiti poljoprivredni i prehrambeni proizvodi, temeljem koje će javne institucije nabavljati svježu i domaću hranu od hrvatskih proizvođača. Između ostalog, pokrenuli smo nacionalnu internet platformu Tržnica.hr, u cilju pomoći hrvatskim poljoprivrednicima i ribarima u izvanrednim okolnostima nastalima pandemijom COVID-19, koja kupcima osigurava provjerenu lokaciju s najvećim izborom domaćih hrvatskih proizvoda, a hrvatskim proizvođačima mjesto za besplatno i brzo

oglašavanje i prodaju svojih vrijednih proizvoda. U ovom trenutku na Tržnica.hr svoje domaće proizvode nudi više od 800 poljoprivrednika i ribara iz cijele Hrvatske, platforma svakodnevno raste, a mi je nastavljamo razvijati. Tu je i interventni otkup viškova ukoliko bude neophodno kao dio prvog seta mjera, kao i kontinuirano animiranje trgovačkih lanaca na prodaju domaćih proizvoda u svrhu opstojnosti domaće proizvodnje, uz cijeli niz mjera i aktivnosti za unapređenje domaće proizvodnje.

4. Mislite li da bi povećanjem carine i poreza na uvezene proizvode mogli povećati potrošnju i kupovinu hrvatskih proizvoda?

Jurica Lukinić

Carine se mogu primjenjivati samo na uvoz iz država koje nisu članice EU-a, a većina vanjskotrgovinske razmjene Hrvatske u poljoprivredno-prehrambenom sektoru odvija se s državama članicama EU-a te ih ne može donijeti i primjenjivati sama Hrvatska, već je to pitanje o kojemu se odlučuje na razini Europske unije. Porezi su u nadležnosti Ministarstva financija. Ministarstvo poljoprivrede izrađuje usporedbu poreznih politika za poljoprivredu te u suradnji s nadležnima predlaže rješenja koja će pomagati konkurentnosti naše poljoprivrede. U dosadašnjem poreznom rasterećenju u protekle četiri godine poljoprivreda je imala veliku važnost.

5. Mislite li da bi veći interes države i povećane investicije u poljoprivrednom sektoru mogle poboljšati poljoprivredno stanje te isto tako poboljšati interes mladih ljudi za poljoprivredu?

Petra Nađ

Ministarstvo poljoprivrede unatrag nekoliko godina kontinuirano povećava izdatke za poljoprivrednu proizvodnju za sve oblike javnih davanja – kapitalne potpore, državne potpore, izravna plaćanja, potpore male vrijednosti – te ćemo tako činiti i dalje. Primjera radi, u 2016. je riječ o 4,2 milijarde kuna, a u 2019. o više od 6 milijardi kuna – najvećem iznosu ulaganja u jednoj proizvodnoj godini do sada. Pred nama je i nova financijska perspektiva te ćemo sredstva usmjeriti strateški, naravno, i prema mladima. Želimo generacijski obnoviti hrvatsko selo pa potičemo mlade poljoprivrednike na preuzimanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava od starijih članova, kako bi ostali na selu. Za to postoji potpora unutar Programa ruralnog razvoja, iz tipa operacije 6.1.1. gdje je kroz 3 provedena natječaja potporu dobilo 1.509 mladih poljoprivrednika. Riječ je o ukupno 518 milijuna kuna potpore, a do kraja travnja 2020. isplaćeno je ukupno 386 milijuna kuna. Tim novcem mladi poljoprivrednici financiraju razne troškove, od kupnje poljoprivredne mehanizacije i opreme, domaćih životinja do bilja, sjemenja i sadnog materijala, građenja, opremanja prostora, podizanja ili rekonstrukcije trajnih nasada.

Hrvatski poljoprivredni proizvođači jedan su od prioriteta ove Vlade, osobito privlačenje mladih u poljoprivrednu proizvodnju.

6. Hoće li se i kada povećati otkupne cijene poljoprivrednih proizvoda?

Tomislav Strabić

O visini otkupnih cijena dogovaraju se izravno proizvođači i otkupljivači sukladno uvjetima na tržištu. Ministarstvo poljoprivrede niti bilo koje tijelo državne uprave, nije uključeno u taj proces. Tijela državne uprave uključuju se jedino kada nastane veći poremećaj na tržištu koji rezultira ili znatnim padom ili znatnim povećanjem cijena poljoprivrednih proizvoda. U tim slučajevima pokreću se mehanizmi intervencija na tržištu, koji su propisani regulativom Europske unije.

7. Zašto se otkupljivačima žitarica porez na dodanu vrijednost naplaćuje po izdanim računima (npr. d.o.o. koji posjeduje silose i vrši kooperaciju)?

Karla Pavlak

Pitanje se odnosi na provedbu porezne politike, koja je u nadležnosti Ministarstva financija, te Ministarstvo poljoprivrede ne može na njega dati odgovor.

Pitanja vezana za male i mlade poljoprivrednike

- 1. Ove godine završavam studij na VGUK, smjer bilinogojstvo, a završila sam četverogodišnju srednju gospodarsku školu, smjer fitofarmaceut. Zanima me kako ćemo se mi mladi zaposliti kada u svakom poslu vezanom za našu struku traže radno iskustvo, ne razumijem kako da ga steknemo kada nam ni ne daju priliku za to, a često se kaže uzrečica: "Na mladima svijet ostaje".**

Sara Bošnjak

Razumljiv je strah mladih ljudi koji završavaju fakultet te se spremaju za novo poglavlje u životu. Međutim, mladi, stručni i kompetentni ljudi naša su budućnost, u skladu s izrekom koju ste citirali. Nezaposlenost i nedostatak mladih u poljoprivredi predstavlja veliki problem što uzrokuje negativna kretanja u poljoprivredi. Mjere ruralnog razvoja značajni su pokretač obnove sela, revitalizacije ruralnog prostora i razvoja ekonomije. Jedna od mjera koje nastoje utjecati na popularizaciju bavljenja poljoprivredom, ali i zapošljavanje mladih u grani je „Program ruralnog razvoja 2014-2020.“, preciznije Mjera 6 "Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja", podmjera 6.1 "Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima". Nadam se kako će mladi ljudi koji imaju tendenciju baviti se poljoprivredom prepoznati naše napore i nastojanja u želji da im pomognemo te kako će se smjelo i odvažno odlučiti za rad u toj teškoj, ali plemenitoj i prijeko potrebnoj djelatnosti.

2. Kako planirate zaštititi male poljoprivrednike od propadanja?

Matija Gudić

Pred nama je nova financijska perspektiva i EU novac, no i proračunska sredstva i domaće inicijative. Za iskorištavanje punog potencijala hrvatskog sela potrebna su pametno usmjerena EU sredstva i dodatna sredstva iz državnog proračuna, otklanjanje strukturnih nedostataka i administrativnih barijera te digitalizacija i sektorski dijalozi. Strategija poljoprivrede je u završnoj fazi, a izrađuje se koristeći različite metodološke pristupe - kvantitativne i kvalitativne, uključujući ekonomske analize učinkovitosti, efektivnosti, pravičnosti javnih izdataka u poljoprivredi, analizi poticaja i ankete, itd. Rezultati svih tih analiza prikazani su u 12 tematskih radova, a izrađeni su od mnogih uglednih hrvatskih i inozemnih stručnjaka i znanstvenika te slijedom niza sektorskih dijaloga i radionica.

Također, kontinuirano povećavamo izdatke za poljoprivrednu proizvodnju za sve oblike javnih davanja, kapitalne potpore, državne potpore, izravna plaćanja, potpore male vrijednosti, a tako ćemo činiti i dalje. Ukupno isplaćena sredstva u prva tri mjeseca ove godine po svim temeljima iznose 2,3 milijarde kuna što svjedoči o nikad bržoj i većoj isplati sredstava u prvom tromjesečju godine u odnosu na isto razdoblje u zadnjih pet godina.

U aktualnoj situaciji, sve temeljne mjere, poput financiranja plaće i doprinosa, odgode poreznih davanja, osiguranja linija za obrtna sredstva i moratorija na kredite, koje je donijela Vlada RH, a na kojima je, između ostalih, radilo i Ministarstvo poljoprivrede, vrijede za sektore poljoprivrede i ribarstva, s ciljem ublažavanja negativnih posljedica u poljoprivredno-prehrambenom sektoru za vrijeme pandemije bolesti COVID-19. Nadalje, donijeli smo čitav niz specifičnih mjera za pomoć našim poljoprivrednicima i ribarima zbog poteškoća s kojima su se susreli uslijed širenja epidemije COVID-19.

U kontekstu boljeg trženja hrvatskih proizvoda i promocije kratkih lanaca opskrbe, izuzetno je važna Odluka od strane Vlade RH temeljem koje se javni naručitelji obvezuju na nabavu domaće, svježe i kvalitetne hrane. Otvorena je nacionalna Internet tržnica koja u ovom trenutku okuplja više od 800 domaćih proizvođača, a usvojen je i Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u sektoru biljne proizvodnje i sektoru stočarstva u 2020. godini putem kojeg se malim proizvođačima, najugroženijima u okolnostima izazvanima pandemijom COVID-19, osiguralo dodatnih 53 milijuna kuna.

Uspostavljena je kreditna linija HAMAG-a za male poljoprivrednike putem koje je odobreno i isplaćeno 10 zahtjeva u iznosu od 1,5 milijuna kuna, a u obradi je još 96 zahtjeva u vrijednosti većoj od 45 milijuna kuna iz poljoprivredne prerade, dok je 65 zahtjeva iz sektora poljoprivrede s ukupnim iznosom vrijednosti 26,7 milijuna kuna u obradi. Završena je i dokumentacija za novi financijski instrument u vrijednosti 130 milijuna kuna koji će provoditi HBOR, prijave za

tu vrstu kreditiranja započinju 1. lipnja 2020., a provodi se i privremena izvanredna mjera pomoći malim mljekarama, vrijedna 2,5 milijuna kuna, u sklopu koje je do sada otkupljeno ukupno 150 tona mliječnih proizvoda, a podijeljeno 114 tona proizvoda na 58 posrednika u doniranju hrane.

Intenzivna suradnja s EU institucijama i državama članicama rezultirala je paketom mjera predloženim od strane Europske komisije koji uključuje potporu za provedbu gotovo svih predloženih mjera pomoći sektoru ribarstva. Mjerom financiranja privremene obustave ribolova Ministarstvo poljoprivrede osiguralo je sredstva kojima će se nadoknaditi gubici nastali obustavom ribolovnih aktivnosti za koće i plivarice. Očekujemo ukupno 200 korisnika s potporom u vrijednosti od 50 milijuna kuna, a isplate će biti provedene tijekom lipnja i srpnja. Povećali smo i sredstva za de minimis potpore za sektor ribolova i akvakulture s ukupnim iznosom potpore od 30 milijuna kuna, koja će biti isplaćena tijekom lipnja. U očekivanju smo i odgovora Europske komisije na naš prijedlog prenamjene sredstava u iznosu od dodatnih 123 milijuna kuna za dodatnu potporu dohotku posebno osjetljivim sektorima, a omogućili smo i cijeli niz odgoda plaćanja u sektoru poljoprivrede i šumarstva.

3. Što Vi, kao ministrica poljoprivrede, stvarno možete učiniti za male hrvatske poljoprivrednike kako bi im olakšali internetsku prodaju?

Aida Tutundžić

Činimo sve što je u našoj mogućnosti kako bismo modernizirali poljoprivredu. Ministarstvo poljoprivrede pokrenulo je nacionalnu internet platformu pod nazivom [Tržnica.hr](https://trznica.hr), ona je nastavak procesa digitalizacije poljoprivrede kao strateškog smjera njezinog razvoja, a zbog izvanrednih okolnosti uzrokovanih pandemijom koronavirusa njezina realizacija je ubrzana. Putem Tržnica.hr proizvođačima se nudi mogućnost da bez ikakve novčane naknade plasiraju svoje proizvode te na taj način ojačaju svoje tržišne pozicije i povećaju konkurentnost. Proizvođači će moći ostvariti direktnu komunikaciju s potencijalnim konzumentima, a kupcima se nudi opcija veće ponude, mogućnost usporedbe ponuđenih proizvoda te način dostave odabranih proizvoda, a imaju snažnu operativnu i administrativnu podršku pri korištenju platforme koju će im pružiti djelatnici Ministarstva poljoprivrede. Vjerujem kako je to izvrstan projekt važan za hrvatsku poljoprivredu, a koji će nastaviti sa svojim radom i nakon ovih izvanrednih okolnosti.

Općenita pitanja za ministricu

- 1. Godine 2006. kamatna stopa HBOR-a iznosila je 2,8%, dok sada iznosi 0,5 %. Postoji li mogućnost da se nekolicini dužnika koji još otplaćuju kredit po prvotnoj kamatnoj stopi smanji na današnjih 0,5%?**

Mihaela Senjan

Ukoliko govorimo o novim kreditima po financijskom instrumentu Obrtna sredstva za ruralni razvoj, u tom programu definirano je da refinanciranje postojećih kredita nije moguće.

- 2. Bavite li ili ste se bavili vi osobno kojim oblikom poljoprivrede? Ako da, kojim?**

Potječem iz neretvanskog kraja koje je poznato po mediteranskoj klimi, plodnom tlu, turizmu, a ponajviše možda po mnogim poljoprivrednim kulturama. Uz razne vrste agruma te jabuke, lubenice i dinje, masline, smokve, vinovu lozu i brojne druge vrste, dolina Neretve ipak je najpoznatija kao dolina mandarina jer je upravo taj proizvod najviše zastupljen u tom podneblju. Naravno, kao netko tko potječe iz tog kraja te i dalje njeguje i cijeni sve njegove vrednote znam ponešto i o sadnji mandarine i održavanju njenog nasada, rezidbi, obradi tla, gnojidbi i navodnjavanju. Suvlasnica sam jednog malog obiteljskog voćnjaka, ali obrađivanje istog više spada u njegovanje jednog osjećaja povezanosti sa svojim postojanjem, tradicijom i porijeklom. Lijepo je doći u svoj kraj i imati nešto što vas podsjeća na vaše pretke i pobuđuje u vama neku posebnu emociju. Nažalost, zbog prirode i dinamike posla trenutno nemam vremena za bavljenje poljoprivredom, iako bih možda htjela ponekad ured zamijeniti prirodnim krajolikom.

Leon Bogatirov

- 3. Što vas je potaknulo da se kandidirate za ministricu poljoprivrede?**

Ivana Čeredar

U politiku sam ušla prije deset godina. Prije toga sam radila u realnom sektoru. Kada sam se politički angažirala mislila sam da ću moći uskladiti posao koji sam dotad radila s profesionalnim političkim obvezama. No, to ne ide tako i svoj politički angažman sam uskladila s profesionalnim napredovanjem pišući projekte za EU fondove u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, a na mjesto ministricu poljoprivrede došla sam s mjesta državne tajnice. Ovo je prije svega izuzetno časna i odgovorna dužnost, a želja mi je da kao ministrica poljoprivrede pratim i potičem vrijedan rad naših poljoprivrednika i ribara te osiguram preduvjete za rast i razvoj hrvatske poljoprivrede.

4. Zašto ima više od 400 tisuća hektara neobrađivih površina u RH?

Nikola Čižmak

Na zapuštanje i neobrađivanje poljoprivrednog zemljišta utječu brojni čimbenici agroekološke i sociološko-ekonomske naravi. Naime, riječ je o nižoj kvaliteti i plodnosti tla te nepovoljnim agroekološkim uvjetima za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju u pojedinim dijelovima Hrvatske, depopulaciju i nedostatak radne snage, neriješenim imovinsko-pravnim odnosima te orijentaciji radne snage prema dohodovnijim djelatnostima manjeg radnog intenziteta u odnosu na poljoprivredu. Zbog ovih spomenutih razloga u Dalmaciji i Lici bilježimo značajnije površine zapuštenog i zakorovljenog poljoprivrednog zemljišta, dok u kontinentalnom dijelu Hrvatske bilježimo veliki interes za korištenje poljoprivrednog zemljišta uz kontinuiran rast vrijednosti zemljišta, pri čemu su površine neobrađenog zemljišta minimalne.

Pitanja vezana uz COVID-19 i poljoprivredu

1. S obzirom na trenutnu situaciju, a ovisno o mogućnostima Ministarstva poljoprivrede, kako će se povećati proizvodnja hrane i uključiti sredstva za razvoj poljoprivrede?

Ivana Brezak

Vlada RH donijela je niz temeljnih mjera, poput financiranja plaće i doprinosa, odgode poreznih davanja, osiguranja linija za obrtna sredstva i moratorija na kredite, s ciljem ublažavanja negativnih posljedica u poljoprivredno-prehrambenom sektoru za vrijeme pandemije bolesti COVID-19. Između ostalih, na njima je radilo i Ministarstvo poljoprivrede budući da se mjere odnose na sektor poljoprivrede i ribarstva. Kroz mjeru za očuvanje radnih mjesta sačuvano je ukupno 11.295 radnih mjesta. Prema podacima od 26.04.2020. u djelatnosti poljoprivrede i šumarstva tu mjeru koristilo je 169 OPG-a za 314 radnika, a isplaćeno je 1.007.500 kuna. Istu mjeru koristilo je i 1.789 poslovnih subjekata za 10.981 radnika. Njima je isplaćeno 35.032.437,59 kuna. Kroz specifične mjere za naše sektore trudimo se ponuditi cjelovitu podršku dodatnim financiranjem, odgodama rokova za izvršenje obveza i pripremom za novi investicijski ciklus. Ukupna vrijednost mjera Ministarstva poljoprivrede kojima se nastoje ublažiti štete prouzrokovane širenjem pandemije COVID-19 iznosi 493,5 milijuna kuna. U kontekstu boljeg trženja hrvatskih proizvoda i promocije kratkih lanaca opskrbe, izuzetno je važno istaknuti Odluku od strane Vlade RH temeljem koje se javni naručitelji obvezuju na nabavu domaće, svježe i kvalitetne hrane. Usvojen je i Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u sektoru biljne proizvodnje i sektoru stočarstva u 2020. godini putem kojeg se malim proizvođačima, najugroženijima u okolnostima izazvanima pandemijom COVID-19, osiguralo dodatnih 53 milijuna kuna. Također, uspostavljena je i kreditna linija za

male poljoprivrednike putem koje je odobreno i isplaćeno 10 zahtjeva u iznosu od 1,5 milijuna kuna, a u obradi je još 96 zahtjeva u vrijednosti većoj od 45 milijuna kuna iz poljoprivredne prerade, dok je 65 zahtjeva iz sektora poljoprivrede s ukupnim iznosom vrijednosti 26,7 milijuna kuna u obradi. U pripremi je i dokumentacija za novi financijski instrument u vrijednosti 130 milijuna kuna koji će provoditi HBOR. Otvorili smo Tržnica.hr, a provodi se i privremena izvanredna mjera pomoći malim mljekarama, vrijedna 2,5 milijuna kuna. Do sada je otkupljeno ukupno 150 tona mliječnih proizvoda, a podijeljeno je i 114 tona proizvoda na 58 posrednika u doniranju hrane. Intenzivna suradnja s EU institucijama i državama članicama rezultirala je paketom mjera predloženim od strane Europske komisije koji uključuje potporu za provedbu gotovo svih predloženih mjera pomoći sektoru ribarstva. Mjerom financiranja privremene obustave ribolova Ministarstvo poljoprivrede osiguralo je sredstva kojima će se nadoknaditi gubici nastali obustavom ribolovnih aktivnosti za koće i plivarice. Očekujemo ukupno 200 korisnika s potporom u vrijednosti od 50 milijuna kuna, a isplate će biti provedene tijekom lipnja i srpnja. Povećali smo i sredstva za de minimis potpore za sektor ribolova i akvakulture s ukupnim iznosom potpore od 30 milijuna kuna, koja će biti isplaćena tijekom lipnja. Europska komisija je na naš prijedlog odobrila prenamjenu sredstava u iznosu od dodatnih 123 milijuna kuna za dodatnu potporu dohotku posebno osjetljivim sektorima, a omogućili smo i cijeli niz odgoda plaćanja u sektoru poljoprivrede i šumarstva. Mjere se nastavljaju realizirati, brojevi obuhvaćenih u sektoru poljoprivrede se povećavaju, a mi nastavljamo raditi na dodatnim mehanizmima pomoći našim poljoprivrednicima i ribarima.

2. Kako mislite pomoći poljoprivrednicima ako se nastavi trenutna situacija sa COVID-19?

Patricija Ban

Ministarstvo poljoprivrede temeljito je pristupilo izradi paketa specifičnih mjera kako bi se ublažili negativni gospodarski i socijalni učinci pandemije COVID-19 u području poljoprivrede. Sve temeljne mjere, poput financiranja plaće i doprinosa, odgode poreznih davanja, osiguranja linija za obrtna sredstva i moratorija na kredite, koje je donijela Vlada RH, a na kojima je, između ostalih, radilo i Ministarstvo poljoprivrede, vrijede za sektore poljoprivrede i ribarstva, s ciljem ublažavanja negativnih posljedica u poljoprivredno-prehrambenom sektoru za vrijeme pandemije bolesti COVID-19.

S ciljem potpore domaćih poljoprivrednih proizvođača i plasiranje domaćih proizvoda, kao i poticanje hrvatskih potrošača na kupovinu domaćih proizvoda, Ministarstvo poljoprivrede uvelo je nove mehanizme - Odluku Vlade RH temeljem koje se javni naručitelji obvezuju na nabavu domaće, svježje i kvalitetne hrane te je pokrenuta Tržnica.hr gdje svoje proizvode u ovom trenutku nudi više od 800 poljoprivrednih proizvođača iz cijele Hrvatske. Usvojen je Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u sektoru biljne proizvodnje i

sektoru stočarstva u 2020. godini putem kojeg se malim proizvođačima, najugroženijima u okolnostima izazvanima pandemijom COVID-19, osiguralo dodatnih 53 milijuna kuna.

Uspostavljena je i kreditna linija za male poljoprivrednike putem koje je odobreno i isplaćeno 10 zahtjeva u iznosu od 1,5 milijuna kuna, a u obradi je još 96 zahtjeva u vrijednosti većoj od 45 milijuna kuna iz poljoprivredne prerade, dok je 65 zahtjeva iz sektora poljoprivrede s ukupnim iznosom vrijednosti 26,7 milijuna kuna u obradi. U pripremi je i dokumentacija za novi financijski instrument u vrijednosti 130 milijuna kuna koji će provoditi HBOR. Provodi se i privremena izvanredna mjera pomoći malim mljekarama, vrijedna 2,5 milijuna kuna, a do sada je otkupljeno ukupno 150 tona mliječnih proizvoda, a podijeljeno je i 114 tona proizvoda na 58 posrednika u doniranju hrane.

Intenzivna suradnja s EU institucijama i državama članicama rezultirala je paketom mjera predloženim od strane Europske komisije koji uključuje potporu za provedbu gotovo svih predloženih mjera pomoći sektoru ribarstva. Mjerom financiranja privremene obustave ribolova Ministarstvo poljoprivrede osiguralo je sredstva kojima će se nadoknaditi gubici nastali obustavom ribolovnih aktivnosti za koće i plivarice. Očekujemo ukupno 200 korisnika s potporom u vrijednosti od 50 milijuna kuna, a isplate će biti provedene tijekom lipnja i srpnja. Povećali smo i sredstva za de minimis potpore za sektor ribolova i akvakulture s ukupnim iznosom potpore od 30 milijuna kuna, koja će biti isplaćena tijekom lipnja. Europska komisija je na zahtjev Republike Hrvatske donijela odluku kojom je omogućena dodatna prenamjena sredstava osiguranih u Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj (EPFRR) u vrijednosti 120 milijuna kuna, za potrebe nadoknade gubitka dohotka poljoprivrednika kroz mjeru izravnih plaćanja, a omogućili smo i cijeli niz odgoda plaćanja u sektoru poljoprivrede i šumarstva.

Mjere se nastavljaju realizirati, brojevi obuhvaćenih u sektoru poljoprivrede se povećavaju, a mi nastavljamo raditi na dodatnim mehanizmima pomoći našim poljoprivrednicima i ribarima.

3. Hoće li mjere koje je donijela Vlada Republike Hrvatske u vrijeme pandemije COVID-19 biti dovoljne za poljoprivredne proizvođače i za daljnju proizvodnju hrane u RH?

Nikolina Frtalić

Razumljiva nam je nastala situacija, a u cilju ublažavanja posljedica uzrokovanih bolesti COVID-19, Ministarstvo poljoprivrede aktivno radi na ublažavanju istih. Sve temeljne mjere, poput financiranja plaće i doprinosa, odgode poreznih davanja, osiguranja linija za obrtna sredstva i moratorija na kredite, koje je donijela Vlada RH i na kojima je, između ostalih, radilo i Ministarstvo poljoprivrede, vrijede za sektore poljoprivrede i ribarstva. Dodatno, kroz

specifične mjere za naše sektore trudimo se ponuditi cjelovitu podršku dodatnim financiranjem, odgodama rokova za izvršenje obveza i pripremom za novi investicijski ciklus.

U komunikaciji sa subjektima iz sektora poljoprivrede te osluškajući njihove potrebe Ministarstvo poljoprivrede izrađuje programe i mjere pomoći. Ukupna vrijednost mjera Ministarstva poljoprivrede kojima se nastoje ublažiti štete prouzrokovane širenjem pandemije COVID-19 iznosi 493,5 milijuna kuna. Mjere se nastavljaju realizirati, brojevi obuhvaćenih u sektoru poljoprivrede se povećavaju, a mi nastavljamo raditi na dodatnim mehanizmima pomoći našim poljoprivrednicima i ribarima. Mislim da smo pokazali kako znamo brzo reagirati, no jednakim intenzitetom nastavljamo raditi na zadaćama koje smatramo strateškim i bez čega ne možemo očekivati daljnji razvoj hrvatske poljoprivrede – izmjenama zakona, smanjivanju birokratskih prepreka, razvojnom planu, digitalizaciji. Nacrt naše strategije s akcijskim planom bit će dostupan javnosti za raspravu i dijalog do kraja ovog mjeseca.

4. Kako će se situacija vezana za COVID-19 odraziti na mlade poljoprivrednike i kojim mjerama pomoći u opstanku?

Enija Žeželj

Izvjesno je da će se situacija vezana uz COVID-19 odraziti nepovoljno na mlade poljoprivrednike, no brojni su pokazatelji koji govore o tome da mladi ljudi pa tako i mladi poljoprivrednici inovativnije pristupaju rješavanju izazova s kojima se susreću. Ministarstvo poljoprivrede nastavlja posebno skrbiti o mladim poljoprivrednicima i njihovim nastojanjima da opstanu i ostaju živjeti i raditi u ruralnom područjima.

Sredstva koja smo imali na raspolaganju kroz Program ruralnog razvoja za razdoblje 2014.-2020. godine za tip operacije 6.1.1. već smo kroz 3. objavljena natječaja stavili na raspolaganja mladim poljoprivrednicima. Potpora za mlade poljoprivrednike (tip operacije 6.1.1.) u programskom razdoblju 2014. – 2020. je omogućena i kroz lokalne razvojne strategije (LRS) lokalnih akcijskih grupa (LAG). LAG-ovi koji su odlučili provoditi potporu za mlade poljoprivrednike (tip operacije 6.1.1.) kroz LRS su: Južna Istra, Laura, Lika, Mentorides, More 249, Podravina, Prigorje, Vallis Colapis i Vuka Dunav. Trenutno su 5 LAG-ova objavili LAG natječaj za tip operacije 6.1.1.: Lika, More 249, Prigorje, Vallis Colapis i Vuka-Dunav. Navedeni LAG natječaji su zatvoreni osim LAG natječaja LAG-a Lika. LAG Južna Istra, Laura, Mentorides i Podravina nisu još objavili LAG natječaj za tip operacije 6.1.1. Ministarstvo poljoprivrede u procesu je izrade Strateškog plana za razdoblje 2021-2027. koji će definirati ciljeve koje želimo postići u poljoprivredi i na ruralnim područjima, a temeljem analize stanja i identificiranih potreba. Ministarstvo poljoprivrede će uvesti dodatne mjere za poduzetnike u poljoprivrednom sektoru i one koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda, a prednost u dodjeli će svakako imati mladi. Nadalje, Ministarstvo poljoprivrede cijeni

prijedloge i doprinose za poboljšanje postojećih mjera koje dobije od svih zainteresiranih dionika te ovim putem poziva studente Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima da e-mailom na kontakt uprava.ruralnirazvoj@mps.hr dostave konkretne prijedloge u pogledu dodatnih mjera za mlade poduzetnike.

5. Na koji način Ministarstvo poljoprivrede planira, s obzirom na trenutnu situaciju, pomoći mikropoduzetnicima i OPG-ovima kako bi se oporavili od lošeg gospodarskog stanja te nastavili s proizvodnjom, prodajom i distribucijom svojih proizvoda do krajnjih potrošača.

Iva Karas

Svjesni smo problema koji su uslijed epidemije nastupili, osobito za male poljoprivredne proizvođače, a naša intenzivna suradnja s Nacionalnim stožerom i, prije svega, odgovornost hrvatskih građana, omogućila je postepeno otvaranje tržnica. Uspostavljena je digitalna tržnica Ministarstva poljoprivrede koja omogućava proizvođačima da besplatno ponude svoje proizvode i nađu lakši i brži put do kupaca. Također, kontinuirano pratimo stanje u sektorima poljoprivredne proizvodnje i na tržištu prehrambeno-poljoprivrednih proizvoda te ukazujemo na probleme s kojima se susreću domaći poljoprivredni proizvođači pri plasmanu svojih proizvoda. Mišljenja smo da u velikoj mjeri možemo riješiti probleme domaćih poljoprivrednih proizvođača zajednički, uz pomoć trgovačkih lanaca. Sastanci i višekratne pisane i telefonske inicijative Ministarstva poljoprivrede s najvećim trgovačkim lancima, doprinose većem angažmanu u otkupu i prodaji hrvatskih proizvoda. Poštujući slobodu tržišta i poslovnu politiku svih privatnih subjekata, te činjenicu da su nam potrebni svi u lancu opskrbe hranom, prilično smo uvjereni da će pravilna reakcija u ovom trenutku i spremnost na povećanje udjela hrvatskih proizvoda u trgovačkim lancima i njima samima donijeti trajniji i veći uspjeh među potrošačima ove zemlje. Uspostavljene su kreditne linije za prevladavanje poteškoća uzrokovane COVID-19, a u suradnji s Hrvatskom udrugom banaka dogovaraju se moratoriji na postojeće kredite. Također, ukoliko dođe do značajnijih poremećaja i stvaranja kratkotrajnih viškova, odnosno prekomjernih zaliha, spremni smo – Vlada je, među svojim mjerama, usvojila i mogućnost interventnog otkupa za najveći dio strateških hrvatskih poljoprivrednih grana te donijela Odluku temeljem koje se javni naručitelji obvezuju na nabavu domaće, svježe i kvalitetne hrane od hrvatskih proizvođača. Nadalje, putem Programa potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u sektoru biljne proizvodnje i sektoru stočarstva u 2020. godini, vrijednim 53 milijuna kuna, cilj je održati zaposlenost te postojeću razinu proizvodnje na malim poljoprivrednim gospodarstvima u sektoru voća i povrća, cvijeća, sektoru sjemena, kao i proizvodnje biljnog reprodukcijuskog materijala te u stočarskim podsektorima govedarstva, svinjogojstva, konjogojstva, ovčarstva, kozarstva i peradarstva. U svakom slučaju, ne treba zatvarati oči pred činjenicom da će problema biti još i da ćemo ih nastojati rješavati, ali perspektiva pred sektorom nije umanjena.

6. S obzirom na trenutnu situaciju, hoće li poljoprivrednici kojima je OPG primarna djelatnost odnosno koji nemaju drugih izvora primanja nego od tog žive, dobiti neku naknadu?

Martina Herceg

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG) upisana u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u skladu sa Zakonom o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu i koja su u sustavu poreza na dobit ili dohodak u skladu s poreznim propisima, mogu koristiti mjeru potpore za očuvanje radnih mjesta uz ispunjavanje svih ostalih propisanih kriterija mjere. Kroz mjeru za očuvanje radnih mjesta sačuvano je ukupno 11.295 radnih mjesta. Prema podacima od 26.04.2020. u djelatnosti poljoprivrede i šumarstva tu mjeru koristilo je 169 OPG-a za 314 radnika, a isplaćeno je 1.007.500 kuna. Istu mjeru koristilo je i 1.789 poslovnih subjekata za 10.981 radnika. Njima je isplaćeno 35.032.437,59 kuna. Osim toga, Ministarstvo poljoprivrede, svjesno trenutnih problema u poljoprivrednom sektoru, predložilo je niz mjera koje za cilj imaju olakšavanje teške situacije naših poljoprivrednika. Jedna od mjera je Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u sektoru biljne proizvodnje i sektoru stočarstva u 2020. godini, kojem je cilj održati zaposlenost te postojeću razinu proizvodnje na malim poljoprivrednim gospodarstvima u sektoru voća i povrća, cvijeća, sektoru sjemena, kao i proizvodnje biljnog reprodukcijskog materijala te u stočarskim podsektorima govedarstva, svinjogojstva, konjogojstva, ovčarstva, kozarstva i peradarstva, a zbog osiguravanja kontinuirane opskrbe stanovništva hranom i potpore primarnim proizvođačima uslijed usporavanja gospodarskih aktivnosti uzrokovanih pandemijom virusa COVID-19. Jednako tako, u okviru već postojećih financijskih instrumenata „Mikro i mali zajmovi za ruralni razvoj“ osiguravaju se povoljnije kamatne stope te uvode novi instrument kojim se uspostavlja kreditna linija za obrtna sredstva za mikro i male subjekte malog gospodarstva u sektorima poljoprivrede, šumarstva i prerade drva kojom će se osigurati dodatna likvidnost subjektima malog gospodarstva.

7. Hoće li trenutna situacija s COVID-19 utjecati na isplatu sredstava iz EU fondova koja su odobrena za poljoprivrednike?

Katarina Imbriovčan

Potpore za poljoprivrednike su prioritet i ministarstva i Vlade RH, a imajući u vidu sve izazove koji su ovom trenutku pred Državnim proračunom i gospodarskim i financijskim sektorom te promovirajući solidarnost među svim skupinama društva, isplate će se požurivati. Sredstva za isplatu ugovorenih projekata iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godine osigurana su u Državnom proračunu RH te se zaprimljeni zahtjevi za isplatu

u Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju obrađuju u najkraćim mogućim rokovima, a odmah po obradi vrše se i isplate, kako bi korisnici čim prije zaprimili odobrenu potporu. Sredinom travnja 2020. započela je isplata druge rate izravne potpore poljoprivrednicima, preostalih 0,8 milijardi kuna potpora na temelju podnesenih jedinstvenih zahtjeva za 2019. godinu. Za potpore prema jedinstvenom zahtjevu za 2019. godinu kroz predujam i prvu ratu isplaćeno je 3,1 milijardi kuna, što je 420 milijuna kuna više nego prethodne godine. Također, Agencija za plaćanja tijekom 2019. godine isplatila je ukupno više od 6 milijardi kuna svih vrsta potpora, a u prva tri mjeseca ove godine 2,3 milijarde kuna potpora.

8. Kako će se sadašnje stanje uzrokovano pandemijom COVIDA-19 odraziti na financiranje Europskih strukturnih fondova?

Bernard Matijević

Ministarstvo poljoprivrede i Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju su prilagodile rad trenutnoj situaciji te se poslovi u vezi provedbe Programa ruralnog razvoja odvijaju zadovoljavajućom dinamikom, stoga se ne očekuju veće poteškoće u provedbi PRR-a. Vlada RH je na sjednici održanoj 17. ožujka 2020. donijela Zaključak o mjerama za pomoć gospodarstvu uslijed epidemije korona virusa te zadužila nadležna tijela državne uprave za provedbu aktivnosti i primjenu mjera za pomoć gospodarstvu. Jedna od navedenih mjera je i odgoda roka izvršenja ugovornih obveza korisnicima svih investicijskih mjera PRR-a. MP donijelo je 19. ožujka 2020. odluku o primjeni ove mjere, za odgodu roka izvršenja ugovornih obveza korisnicima za 90 dana, a APPRRR istu i primjenjuje te je svim korisnicima u AGRONET-u produžila rokove za dostavu potrebnih zahtjeva i dokumentacije (drugi dio zahtjeva za potporu, dokumentacija o provedenom postupku nabave i zahtjevi za isplatu) do 90 dana nakon propisanog roka, odnosno korisnici ne trebaju dostavljati pojedinačne zahtjeve za produženje rokova. Također, APPRRR uzima u obzir novonastalu situaciju kod poštovanja rokova za dostavu odgovora na zatražene dopune, ispravke i obrazloženja odstrane korisnika. MP će i dalje pratiti razvoj situacije te prema potrebi na primjereni način reagirati, kako bi se korištenje EU fondova nastavilo predviđenim tempom, a uzimajući u obzir da je upravo PRR unutar ESI fondova u Republici Hrvatskoj fond kojeg odlikuje najveća iskorištenost sredstava.

Također, intenzivna suradnja s EU institucijama i državama članicama rezultirala je paketom mjera predloženim od strane Europske komisije koji uključuje potporu za provedbu gotovo svih predloženih mjera pomoći sektoru ribarstva. Mjerom financiranja privremene obustave ribolova Ministarstvo poljoprivrede osiguralo je sredstva kojima će se nadoknaditi gubici nastali obustavom ribolovnih aktivnosti za koče i plivarice. Povećali smo i sredstva za de minimis potpore za sektor ribolova i akvakulture s ukupnim iznosom potpore od 30 milijuna kuna. Europska komisija je na zahtjev Republike Hrvatske donijela odluku kojom je

omogućena dodatna prenamjena sredstava osiguranih u Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj (EPFRR) u vrijednosti 120 milijuna kuna, za potrebe nadoknade gubitka dohotka poljoprivrednika kroz mjeru izravnih plaćanja.

9. Hoće li se nakon krize s COVID-19 napraviti strategija razvoja u smislu da se neobrađene poljoprivredne površine stave u funkciju radi proizvodnje hrane?

Filip Kvezić

Ministarstvo poljoprivrede konstantno radi na strategiji razvoja poljoprivrede na nacionalnoj razini koja je u završnoj fazi, a izrađuje se koristeći različite metodološke pristupe - kvantitativne i kvalitativne, uključujući ekonomske analize učinkovitosti, efektivnosti, pravičnosti javnih izdataka u poljoprivredi, analizi poticaja i ankete, itd. Rezultati svih tih analiza prikazani su u 12 tematskih radova, a izrađeni su od mnogih uglednih hrvatskih i inozemnih stručnjaka i znanstvenika te slijedom niza sektorskih dijaloga i radionica. Ministarstvo poljoprivrede je u izradi ovog dokumenta pokazalo temeljitost, uskoro ćemo imati prilike to dokazati. Jedan od strateških ciljeva je svakako i stavljanje neobrađenih poljoprivrednih površina u funkciju.

10. S obzirom na trenutnu situaciju u državi, hoće li se nakon COVIDA-19 konačno više cijeniti domaći proizvod i smanjiti uvoz iz ostalih zemalja?

Kristijan Mahnet

Svima je bilo jasno i prije krize koliko je važna domaća proizvodnja, no ovo su zaista izvanredne okolnosti, poremećeni su lanci opskrbe, uvoz i izvoz te se kod građana javlja bojazan i okreću se onom sigurnom, domaćem. Građani su u ovoj krizi osvijestili važnost domaće proizvodnje, a onda i kvalitetu i druge prednosti domaćih proizvoda. Mislimo da je riječ istovremeno o spoznaji da domaće zaista jest najbolje, najkvalitetnije i najsvježije te želji hrvatskih građana da pomognu hrvatskim proizvođačima. Ovaj trend i promjene na tržištu velika su prilika za naše poljoprivrednike. Na nama je da stvorimo potrebne preduvjete za povećanje proizvodnje i plasman proizvoda, no uspjeh će se temeljiti na sustavnom radu na rastu produktivnosti, učinkovitom korištenju resursa, digitalizaciji, proaktivnom pristupu klimatskim promjenama i neprilikama te povezivanju primarne proizvodnje s prerađivačkom industrijom.

Bitno je također naglasiti, da je Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o uvjetima i kriterijima koje pri javnoj nabavi moraju zadovoljiti poljoprivredni i prehrambeni proizvodi, kako bi pomogla poljoprivrednom i prehrambenom sektoru u prevladavanju poremećaja u kratkim lancima opskrbe i ograničenjima na tržištu nastalim uslijed proglašenja epidemije bolesti COVID-19. Prema navedenoj Odluci javni naručitelj će poljoprivredne i prehrambene

proizvode naručivati od gospodarskih subjekata, obvezno primjenjujući kriterije koji se odnose na kvalitetu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, veću svježinu ili niže opterećenje okoliša u pogledu kraćeg prijevoza, bez obzira na vrstu postupka javne nabave. U svrhu plasmana istih, Ministarstvo poljoprivrede je izradilo nacionalnu online platformu Tržnica.hr – digitalnu tržnicu, na kojoj se ponuditelji poljoprivredno prehrambenih proizvoda prikazuju te na taj način olakšavaju javnim naručiteljima pronalaženje dobavljača i omogućuju kupoprodaju domaćih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

11. Mislite li da će se sad nakon ove situacije, kada smo se susreli s nevidljivim neprijateljem, zvanim COVID-19, konačno priznati i cijeniti više poljoprivrede i poljoprivrednici?

Stella Rajić

Okolnosti izazvane pandemijom COVID-19 i situacija koja je prouzrokovana navedenom pandemijom potvrdila je još jednom da je poljoprivreda strateška grana, građani su prepoznali važnost kupnje domaćih proizvoda, osvijestila se važnost domaće hrane u široj javnosti. Mislim da smo pokazali kako znamo brzo reagirati, no jednakim intenzitetom smo nastavili raditi na izmjenama zakona, smanjivanju birokratskih prepreka, razvojnom planu, digitalizaciji - zadacima koje smatramo strateškim. Činimo sve kako bismo potaknuli potrošnju domaće hrane, u kontekstu boljeg trženja hrvatskih proizvoda i promocije kratkih lanaca opskrbe izuzetno je važna Odluka od strane Vlade RH temeljem koje se javni naručitelji obvezuju na nabavu domaće, svježije i kvalitetne hrane, kao i pokretanje nacionalne internet tržnice kojom želimo omogućiti našim poljoprivrednicima da ponude svoje domaće, svježije i kvalitetne proizvode, a građanima Hrvatske da biraju najbolje i kupuju domaće.

Unatoč svemu tome, bez rasta produktivnosti, učinkovitog korištenja resursa, oslanjanja na tehnologiju, a ne na slučajnost kod suočavanja s klimatskim promjenama i nepravilnostima te pravog povezivanja primarne proizvodnje s prerađivačkom industrijom ne možemo očekivati trajni uspjeh. Nacrt naše strategije s akcijskim planom bit će uskoro dostupan javnosti za raspravu i dijalog.

12. Zašto se u današnje vrijeme kada je na snazi pandemija COVIDA-19 uvozi voće i povrće, a domaće propada ?

Lucija Nežak

Republika Hrvatska od svojeg ulaska u punopravno EU članstvo, pa i kroz tranzicijsko razdoblje, usvojila je i provodi opća načela zajedničke poljoprivredne politike koja u sebi sadrže i pravila uređenja tržišta. Prema tim pravilima nisu dopuštena normativna propisivanja udjela pojedinih proizvoda na tržištu ili propisivanje obveze da „na policama“ moraju biti proizvodi u nekom % prema kriteriju podrijetla. Moramo biti objektivni - dio proizvoda se uvozi jer tih

proizvoda ili proizvodnji nema u Hrvatskoj bilo da se radi o sezonskim proizvodima ili proizvodima koji rastu samo na drugim kontinentima i slično. Zatim neki od uvezenih proizvoda su cjenovno konkurentni i odgovaraju kupovnoj moći domaćega potrošača, odnosno potrošačkim navikama brojnih turista stoga na policama u ponudi moramo imati te proizvode.

S druge strane Hrvatska ima pojedine proizvode koji po svojoj kakvoći i ugledu ostvaruju značajno više cijene odnosno vrijednost u prodaji na tržištima s boljom kupovnom moći potrošača, tako da ti proizvodi ostvaruju značajna mjesta u hrvatskom izvozu.

Značajne smo napore uložili na suzbijanje nepoštenih trgovačkih praksi i na poboljšavanje položaja domaćih dobavljača u trgovačkim lancima, stalno ulažemo u proizvodne, logističke i preradbene kapacitete domaćih proizvođača. Sasvim slobodno smijemo, možemo i moramo promovirati značaj domaće proizvodnje, ukazivati potrošačima na kakvoću i važnost odabira domaćih proizvoda, međutim zatvaranje u okviru samodostatnosti, određivanje obveznih pragova trgovačkim lancima nije mjera koja je dopuštena na zajedničkom europskom tržištu.

Kako bi se pomoglo proizvođačima koji imaju poteškoća u poslovanju zbog mjera uvedenih radi kontrole širenja koronavirusa poduzete su važne aktivnosti zadnjih tjedana. Idemo u izmjenu i dopunu Zakona o poljoprivredi koje će poljoprivrednicima omogućiti odgodu roka za povrat sredstava, donesena se odluke o javnoj nabavi poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda javnih naručitelja i privremenoj izvanrednoj mjeri pomoći malim mljekarama u vidu otkupa viška mlijeka, kao i Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u sektoru biljne proizvodnje i sektoru stočarstva u 2020. godini. Također, puštena je u pogon digitalna tržnica, nacionalna online platforma za kupoprodaju domaćih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Brojne mjere se provode, broj obuhvaćenih je sve veći, a mi nastavljamo raditi na mehanizmima razvoja hrvatske poljoprivrede.

13. S obzirom na trenutnu situaciju s COVID-19, prema Vašem mišljenju koji su najčešći problemi s kojima se susreću poljoprivrednici?

Govinda Kovačić

Odredili smo tri glavna strateška cilja u viziji razvoja poljoprivrede u suradnji sa Svjetskom bankom: povećanje produktivnosti i klimatske otpornosti poljoprivredne proizvodnje, jačanje konkurentnosti poslovnog okruženja i poljoprivredno-prehrambenog sustava te obnova ruralne ekonomije i poboljšanja životnog standarda u ruralnom prostoru. Novonastale okolnosti i izvanredne mjere koje smo morali poduzeti potvrdili su ispravnost ciljeva koje smo definirali u suradnji sa Svjetskom bankom. Izrada sveobuhvatne strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja se temelji na provedbi dubinske analize dostupnih podataka i procjeni uspješnosti dosadašnje politike te uključenosti svih dionika u svaku fazu projekta. Rezultati analize odnosno dijagnostičko izvješće predstavljeno je u 2019. godini udrugama proizvođača i ostalim

dionicima te su održane javne konzultacije u Pazinu, Dugopolju, Zagrebu i Osijeku. Dijagnostičko izvješće je nastalo sveobuhvatnom analizom sektorskih podataka, kao i ključnih vanjskih čimbenika koji direktno ili indirektno utječu na poljoprivredu, ruralni prostor i akvakulturu. U izradi su sudjelovali i poljoprivrednici, ribari, sektorska udruženja, institucije, stručnjaci i predstavnici akademske zajednice. Ministarstvo je u proces izrade strateških dokumenata angažiralo vanjske i domaće stručnjake koji imaju iskustvo u provedbi poljoprivredne i ribarstvene politike EU, ali i one izvan EU. Na desetak radionica, organiziranih u Rijeci, Splitu, Zadru, Osijeku i Zagrebu, sudjelovao je veliki broj poljoprivrednika i ribara kao i veliki broj zainteresiranih dionika koji su iznijeli svoja mišljenja i stavove o stanju u hrvatskoj poljoprivredi i ribarstva, a provedena je i online anketa. Ministarstvo poljoprivrede je na kućne adrese svih registriranih poljoprivrednika i ribara poslalo 174.460 pisama s osnovnim informacijama o projektu i poziv na aktivno uključivanje. Povratne informacije prikupljene na ovaj način ugrađene su u dokumente koje smo do sada izradili te će poslužiti za izradu konačne Strategije.

S izradom analitičkih dokumenata završena je prva faza projekta. Ministarstvo poljoprivrede u suradnji sa Svjetskom bankom i hrvatskim stručnjacima je u završnoj fazi izrade dokumenta Strateška vizija razvoja poljoprivrede i ruralnog prostora koji će bio objavljen u proceduri javnog savjetovanja do kraja drugog tromjesečja, pa i ranije. Sukladno našoj jasno iskazanoj namjeri da u svemu što radimo otvaramo sektorske dijaloge, a zaključke donosimo na temelju kvantitativnih analiza i u zajedništvu, zainteresirani dionici će dostavljati svoje komentare i mišljenja. Također, u procesu smo izrade akcijskog plana za provedbu ovog strateškog dokumenata te u procesu definiranja konkretnih prijedloga pilot projekata koje bi proveli u sklopu navedene Strategije.

14. Mislite da bi se nakon ove situacije sa COVID-19 naše zanimanje moglo više cijeliti?

Lucija Juršetić

Građani su u ovoj krizi osvijestili važnost domaće proizvodnje, a onda i kvalitetu i druge prednosti domaćih proizvoda. Svima je bilo jasno i prije krize koliko je važna domaća proizvodnja, no ovo su zaista izvanredne okolnosti, poremećeni su lanci opskrbe, uvoz i izvoz te se kod građana javlja bojazan i okreću se onom sigurnom, domaćem. Ovaj trend i promjene na tržištu velika su prilika za naše poljoprivrednike. Mislimo da je riječ istovremeno o spoznaji da domaće zaista jest najbolje, najkvalitetnije i najsvježije te želji hrvatskih građana da pomognu hrvatskim proizvođačima. Na nama je da stvorimo potrebne preduvjete za povećanje proizvodnje i plasman proizvoda, no uspjeh će se temeljiti na sustavnom radu na rastu produktivnosti, učinkovitom korištenju resursa, digitalizaciji, proaktivnom pristupu klimatskim promjenama i neprilikama te povezivanju primarne proizvodnje s prerađivačkom industrijom.

Ministarstvo poljoprivrede u suradnji sa Svjetskom bankom i hrvatskim stručnjacima je u završnoj fazi izrade dokumenta Strateška vizija razvoja poljoprivrede i ruralnog prostora koji će bio objavljen u proceduri javnog savjetovanja do kraja drugog tromjesečja te se nadamo čuti što više komentara i mišljenja zainteresiranih dionika u sektoru poljoprivrede.

Pitanja za izravne potpore

1. Prema Vašem mišljenju, bi li bila pravednija dodjela novčanih sredstava poljoprivrednicima na sadašnji način gdje se gleda EVPG tj. kvantitativno stanje zasijane/zasađene površine i kultura na njima ili bi bilo korektnije uzimati u obzir i kvalitativne parametre te prema dobivenoj kvaliteti poticati kroz mjere izravnog plaćanja?

Valentina Brleković

Dodjela bespovratnih sredstava potpore u sklopu II. stupa Zajedničke poljoprivredne politike provodi se putem Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020. Ciljevi politike ruralnog razvoja su povećanje konkurentnosti proizvođača uz održivo gospodarenje prirodnim resursima i očuvanje prirode te poboljšanje uvjeta života i rada u ruralnim područjima. Navedenim Programom temeljem utvrđenog stanja i potreba u sektoru i u ruralnim područjima utvrđene su mjere kojima se planiraju dostići zadani ciljevi. Republika Hrvatska ima velik broj poljoprivrednih gospodarstava, različite veličine, različite razine konkurentnosti, različitog potencijala za daljnji razvoj te različitih uloga i doprinosa cjelokupnom sektoru poljoprivrede i doprinosu dostizanja ciljeva ruralnog razvoja. Svako poljoprivredno gospodarstvo ima svoju ulogu, bila ona veća ili manja. Određivanje veličine poljoprivrednog gospodarstva putem SO (Standard Output) jedinstven je način za sve države članice, propisan je uredbama, priručnicima i primjenjuje se jedinstveno na nivou EU. Ono što svaka država članica samostalno određuje jest koje su to veličine poljoprivrednih gospodarstava prihvatljive za pojedine mjere. Bilo koji drugi način dodjele bespovratnih sredstava ne bi bio u skladu sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom, odnosno legislativom koja propisuje njezinu provedbu diljem EU. S obzirom da su izravna plaćanja u okviru ZPP-a većim dijelom proizvodno nevezana nije moguće dodjelu potpore vezivati uz kvalitetu proizvedenih proizvoda. Međutim, u dijelu proizvodno vezanih plaćanja, koja u slučaju RH čine 15% financijske omotnice za izravna plaćanja, kriterij kvalitete za isporučeni/prodani proizvod je moguće propisati ovisno o cilju koji se proizvodno vezanom potporom želi postići (očuvanje razine proizvodnje ili poticanje proizvodnje proizvoda veće kvalitete).

2. Kako sprječavate zlouporabu poticaja?

Dora Vizjak

Nad svim poljoprivrednim gospodarstvima koja podnose Jedinstveni zahtjev za potporu provodi se 100% administrativnih kontrola, kao što su primjerice kontrole s podacima iz Jedinstvenog registra domaćih životinja i drugim bazama i registrima. Nadalje, Agencija za plaćanja od svih poljoprivrednih gospodarstava koja su podnijela Jedinstveni zahtjev za potporu odabire obvezni uzorak za kontrolu na terenu. Kontrolu ispunjavanja pojedinih obveza korisnika koji su odabrani za kontrolu prijavljenih zahtjeva na terenu, provode kontrolori Agencije za plaćanja fizičkim obilaskom poljoprivrednog gospodarstva, kako bi utvrdili opravdanost isplate sredstava. Kontrole na terenu se u pravilu obavljaju prije isplate tijekom vegetacijske sezone, tj. u vrijeme kada se većina obveza može provjeriti. Tijekom kontrole na određenom gospodarstvu kontroliraju se obveze koje su primjenjive za to gospodarstvo.

3. Što se planira u daljnjem razvoju za ruralno područje i zašto se ne uvode dodatne mjere za mlade poduzetnike u ruralnom području?

Martina Strbad

Sredstva koja smo imali na raspolaganju kroz Program ruralnog razvoja za razdoblje 2014.-2020. godine za tip operacije 6.1.1. već smo kroz 3. objavljena natječaja stavili na raspolaganja mladim poljoprivrednicima.

Potpora za mlade poljoprivrednike (tip operacije 6.1.1.) u programskom razdoblju 2014. – 2020. je omogućena i kroz lokalne razvojne strategije (LRS) lokalnih akcijskih grupa (LAG). LAG-ovi koji su odlučili provoditi potporu za mlade poljoprivrednike (tip operacije 6.1.1.) kroz LRS su: Južna Istra, Laura, Lika, Mentorides, More 249, Podravina, Prigorje, Vallis Colapis i Vuka Dunav. Trenutno su 5 LAG-ova objavili LAG natječaj za tip operacije 6.1.1.: Lika, More 249, Prigorje, Vallis Colapis i Vuka-Dunav. Navedeni LAG natječaji su zatvoreni osim LAG natječaja LAG-a Lika. LAG Južna Istra, Laura, Mentorides i Podravina nisu još objavili LAG natječaj za tip operacije 6.1.1.

Ministarstvo poljoprivrede u procesu je izrade Strateškog plana za razdoblje 2021-2027. koji će definirati ciljeve koje želimo postići u poljoprivredi i na ruralnim područjima, a temeljem analize stanja i identificiranih potreba. Ministarstvo poljoprivrede će uvesti dodatne mjere za poduzetnike u poljoprivrednom sektoru i one koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda, a prednost u dodjeli će svakako imati mladi.

4. Kako i kojim mjerama planirate spasiti propadanje hrvatskog stočarstva, pošto se svakim danom sve više farma krava zatvara i u proteklih godinu dana je otežan otkup tovnih goveda.

Marin Zadravec

Ministarstvo poljoprivrede u sektoru govedarstva provodi čak 16 različitih mjera potpore koje su dostupne našim uzgajivačima goveda i proizvođačima mlijeka upravo u cilju očuvanja naše proizvodnje i dohodovnosti naših mliječnih farmi. U ovoj specifičnoj situaciji izrađene su horizontalne mjere koje se odnose na sve gospodarske sektore te niz mjera za poljoprivredu, koje se u najvećem dijelu odnose i na toвно govedarstvo. Kako bi pomogla poljoprivrednom i prehrambenom sektoru u prevladavanju poremećaja u kratkim lancima opskrbe i ograničenjima na tržištu nastalim uslijed proglašenja epidemije bolesti COVID-19, Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o uvjetima i kriterijima koje pri javnoj nabavi moraju zadovoljiti poljoprivredni i prehrambeni proizvodi. Prema navedenoj Odluci javni naručitelj će poljoprivredne i prehrambene proizvode naručivati od gospodarskih subjekata, obvezno primjenjujući kriterije koji se odnose na kvalitetu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, veću svježinu ili niže opterećenje okoliša u pogledu kraćeg prijevoza, bez obzira na vrstu postupka javne nabave. U svrhu plasmana istih, Ministarstvo poljoprivrede je izradilo nacionalnu online platformu Tržnica.hr – digitalnu tržnicu, na kojoj se ponuditelji poljoprivredno prehrambenih proizvoda prikazuju te na taj način olakšavaju javnim naručiteljima pronalaženje dobavljača i omogućuju kupoprodaju domaćih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Također, donesena je odluka o privremenoj izvanrednoj mjeri pomoći malim mljekarima u vidu otkupa viška mlijeka, kao i Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u sektoru biljne proizvodnje i sektoru stočarstva u 2020. godini.

Kako bi se smanjila trenutna neravnoteža ponude i potražnje, koja stvara pritisak na smanjivanje cijena govedeg, svinjskog i janječeg mesa, donesena je Odluka o provedbi privremene izvanredne mjere pomoći proizvođačima toвне junadi, tovnih svinja i janjadi za klanje s problemima u poslovanju uzrokovanih epidemijom bolesti COVID-19 te subjektima koji posluju u odobrenim objektima za klanje papkara vrijedna 9 milijuna kuna. Novčana potpora namijenjena je uzgajivačima svih grla, koja su zbog gubitka tržišta i dalje ostala u tovu na farmama, a kako bi se olakšao njihov plasman na tržište. Nadalje, s ciljem ublažavanja posljedica smanjene likvidnosti sektora i osiguranja pokrića gubitka u poslovanju dok se stanje na tržištu ne stabilizira, od EK je zatražena i odobrena mogućnost osiguranja isplate većeg iznosa avansa za izravna plaćanja za 2020. godinu u razdoblju 16.10.-30.11.2020. godine u visini od 70% alokacije za izravna plaćanja, nakon završetka administrativnih kontrola, a prije obavljenih kontrola na terenu. Uvedeni su i Mikro zajmovi za ruralni razvoj za koje su obrtna sredstva u ovom programu namijenjena subjektima malog gospodarstva u poljoprivrednom, prerađivačkom i šumarskom sektoru, a omogućene su odgoda plaćanja zakupnine i koncesijskih

naknada za poljoprivredno zemljište u vlasništvu Republike Hrvatske i odgoda roka izvršenja ugovornih obveza korisnicima svih investicijskih mjera Programa ruralnog razvoja. Europska komisija je na zahtjev Republike Hrvatske donijela odluku kojom je omogućena dodatna prenamjena sredstava osiguranih u Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj (EPFRR) u vrijednosti 120 milijuna kuna, za potrebe nadoknade gubitka dohotka poljoprivrednika kroz mjeru izravnih plaćanja. Ministarstvo poljoprivrede i dalje radi na pronalaženju rješenja i implementaciji mjera u suradnji sa svim dionicima u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije, koje za cilj imaju olakšati tešku gospodarsku situaciju.